

Vasario 17 d. Spraudaičių kaime, Pajūrio seniūnijoje, gausus susirinkusių būrys dalyvavo atidengiant paminklą Lietuvos partizanams, žuvusiems už Tėvynės laisvę Laumenė-Spraudaičių miškuose ir Kamščių kaime. Iš iškilmių dalyvių eilėmis kreipėsi renginio vedėja, Šilalės r. tarybos narė Vera Macienė. Žuvusių partizanų: Stasio Aurylos-Sauliaus, vokiečių tautybės partizano Eriko, Alfonso Konstantinavičiaus-Nykštuko, Antano Raštučio-Dainausko, Juozo Stankaus-Girėno, Prano Sungailos, Vytauto Lukoševičiaus-Lizdeikos, Juozo Marozo-Nemuno, Antano Kingsailos-Strazdo, Vinco Pokvyčio, Kazio Kulberkio-Pauliaus, Jono Jagmino-Klevo, Klemenso Jagmino, atminimą jamžinusį paminklą atidengė buvusi politinė kalinė, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šilalės filialo pirmininkė, Šilalės r. tarybos narė Teresė

Prie atidengto paminklo Spraudaičių kaime

Gabrieliaus Kalniko nuotr.

Ūksienė ir Pajūrio seniūnijos seniūnas Pranciškus Brinkis. Paminklą pašventino monsinjoras Alfonsas Svarinskas.

Zvarbią žiemos dieną skaudžias Tėvynei dienas priiminė žuvusių partizanų bendražygiai: dimisijos pulkininkas Leonas Laurinkas, Pranas Rindokas, Žemaičių apygardos partizanų vado Vlado Montvydo-Žemaičio duktė Irena Giedraitienė bei Šilalės r. mero pavaduotojas Jonas Gudauskas.

Paminklo atidengimo ceremonijoje dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininko pavaduotojas Gediminas Uogintas, „Miško brolių“ organizacijos vadovas Albinas Kentra, atkurtos Kęstučio apygardos vadas Vincas Vernickas, Tauragės apskrities 7-os šaulių rinktinės vadas Algirdas Genys.

(keliamas į 2 psl.)

Gyvenės lietuviams paslaptingame krašte

Praėjusį ketvirtadienį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos salėje vyko susitikimas su buvusių Tadžkijos tremtinių, karo žurnalistu, rašytoju Midu Urbonavičiumi. Susirinkusieji jis pasakojo apie savo vaikystę, prabėgusią tremtyje Vidurinėje Azijoje, studijas Dušambės politechnikos institute ir Teherano universiteto Tarptautinės teisės fakultete, žurnalisto darbą Indijoje, Livojoje, Pakistane, Irane, Afganistane, Tadžikistano ir Lietuvos prezidentūrose, įvairių pasaulio laikraščių redakcijose.

Karo žurnalistui, nekaivaliavusiam nei vienoje, nei kitoje pusėje, tik pasauliu teikusiam informaciją apie ten vykstančius įvykius, ne kartą teko būti sužeistam ar pakliūti į pavojingas situacijas. Šią unikalią asmenybę sunkiai gyvenimo atvejais gelbėjo puikus kalbų mokėjimas, diplomatiniai sugebėjimai, įvairių kultūrų ir religijų perpratimas, įžvalgumas.

Dvylikos knygų, išleistų netik lietuvių, bet ir rusų, tadžikų, arabų ir indų kalbomis, autorius M. Urbonavičius susitikime daug kalbėjo apie savo patirtį, sukauptą per sep-

Tadžkijos tremtinys, karo žurnalistas, rašytojas Midas Urbonavičius ir Kauno miesto muziejaus Tremties ir rezistencijos skyriaus vedėjas Juozas Rimkus

tynerius metus, praleistus Afganistane, ir „suguldytą“ į knygas „Afganistano mazgas“ ir „Prekiautojai mirtimi. Karo Afganistane pėdsakais“.

„Afganistanas – tarsi tarpautinis poligonas, kuriamo būdavo išbandomi nauji ginklai,“ – teigė M. Urbonavičius,

savo akimis matės tų ginklų panaudojimo padarinius. Jis taip pat pasakojo apie narkotikų kelią iš Azijos per Lietuvą į Vakarus: „Kodėl sovietai Lietuvoje buvo pastatę net vienuolika medvilnės perdibimo fabrikų, kai žaliaiva – medvilnė – buvo auginama už 5 800 kilometrų? – kone rečioriškai kėlė klausimą M. Urbonavičius ir atsakė: – Medvilnės pluošte buvo slėpiami narkotikai, kurie per Lietuvą keliaavo į Vakarų valstybes.“ Apie tai jis ir rašo minėtose knygose, kurias atėjusieji į susitikimą graibstyte išgraibstę.

Susitikimo dalyviai turėjo kompliauti rašytojui, mat Afganistanas lietuviams lig šiol paslaptingas, nepažistamas kraštas, bet kartu ir kažkiek savas, nes gana dažnoje šeimoje yra žmonių, susijusių su juo – dalyvavusių Afganistano kare tada, dar tarnaujant sovietų kariuomenėje, ar dabar vykstančiu į taikdariškas misijas Afganistano Goro provincijoje.

Jolita NAVICKIENĖ
Autorės nuotr.

Dr. Povilas JAKUCIONIS

Kosovas – nepriklausoma valstybė

2008 m. vasario 18 d. Kosovo parlamentas paskelbė nepriklausomybės deklaraciją. Serbijos parlamentas tą deklaraciją pripažino niekine ir užtikrino niekada nepripažintas Kosova nepriklausomybės. Net pagrėse nutrauksių diplomatinius santykius su tomis valstybėmis, kurios pripažino Kosovo nepriklausomybę. Tačiau jau kitą dieną ją pripažino JAV, po jų – Prancūzija, Vokietija, Jungtinė Karalystė, Turkija, Italija, Albanija ir mūsų kaimynės Latvija bei Estija. Tačiau Ispanija, Rumunija, Kipras, Moldova ir dar keletas Europos valstybių, išskaitant pirmiausia Rusiją, Kosovo nepriklausomybę pripažinti atsisako. Lietuvos Respublikos Seimas šį klausimą žada svarstyti pavasario sesijoje.

Kyla pagrįstas klausimas, kodėl, nepaisant griežto Serbijos, kurios sudėtyje nuo 20 a. pradžios buvo Kosovas, protesto, galima sakyti, akmensnu JAV ir keletas didžiųjų Europos valstybių Kosovo nepriklausomybę pripažino ir atskyre jį nuo Serbijos?

Juk Lietuva ir kitos Baltijos valstybės pripažinimo laukė pusantrų metų. Pirmoji drausuolė, tai padariusi, buvo Islandija, o ne JAV, kuri penkis dešimtmečius deklaravo nepripažstanti Lietuvos okupacijos. Juk galioja beveik prieš 40 metų Helsinkyje patvirtintas valstybės sienų neliečiamumo principas. Didžiųjų valstybių vadovai tvirtina, kad Kosovo atvejis esas ypatingas.

Kuo gi Kosovas ypatinges? Lyg ir niekuo. Teritorija arti 11 tūkst. kv. km, gyventojų arti 2,2 mln. Sostinėje – Prištinoje – 263 tūkst. gyventojų. Tautinė sudėtis – 82 proc. albanų, kiti – slavai, serbai, juodkalniečiai, kroatai. Istorija – kaip ir visų Europos kraštų. Kosovą valdė Romos ir Bizantijos imperatoriai. Jis 9–11 a. priklausė Bulgarijai, nuo 12 a. – Serbijai. 1389 m. Kosovą nukariaavo turkai. Nuo 18 a. pabaigos Kosovas buvo Austrijos-Vengrijos imperijos sudėtyje, tik po Balkanų karo (1912–1913 m.) vėl atiteko Serbijai.

(keliamas į 2 psl.)

Atidengtas paminklas partizanams

(atkelta iš 1 psl.)

Taip pat Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių Tauragės, Jurbarko, Šilutės, Klaipėdos filialų atstovų delegacijos, Šilalės r. savivaldybės administracijos direktorių Zita Lazdauskienė, direktorių pavaduotojas Virginijus Noreika, Didkiemio seniūnas G. Kasnauskas, Šilalės seniūnas A. Paulikas. Sventėje dalyvavo šauliai, skautai, savañorai, Laisvės kovų dalyvių atminieji, kaimynai, bendražygiai, rajono mokyklų atstovai.

Žvingių bažnyčioje šv. Mi-

šias už visais laikais žuvusiuosius dėl Lietuvos laisvės aukojimo monsinjoras Alfonsas Savinskis ir parapijos klebonas Žasytis.

Sventės dalyviai nuoširdžiai buvo sutiki tautine atributika papuoštoje Žvingių mokykloje. Šilalės kultūros centro sakralinės muzikos ansamblis "Ex Cordis" atlieka giesmės ir dainos, dalyvių pasiskymai priminė Vasario 16-osios ir Laisvės kovų svarbą Lietuvos valstybei.

Loreta KALNIKAITĖ

KOSOVAS – nepriklausoma valstybė

(atkelta iš 1 psl.)

Beje, mūsiuose už Kosovą prieš Osmanų imperijos kariuomenę galėjo dalyvauti ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pulkai. Didžiausias mūsis užvirė 1448 m. spalio mėnesį. Jis truko dvi dienas. Tada karui prieš turkus vadovavo Vengrija, jos karalius buvo Jogailaitis Vladislavas III. Deja, mūsis buvo pralaimėtas. Bet už tai 1683 m. dramatiškame mūsyje prie Vienos, kur su Lietuvos ir Lenkijos kariuomene dalyvavokaralius Jonas Sobieskis, turkai buvo galutinai sumušti ir išvaryti iš krikščioniškosios Europos, bet musulmoniškiej albanai ir serbai liko. Gal dėlto kelišimtmečius, iki pat šių dienų, vis kunkuliavo, vienė bei tebeverda neramus, pilnas prieštaravimų Balkanų katalas.

Ko gero teisus buvęs Lenkijos prezidentas Lechas Valensa, sakydamas, kad Kosovo nepriklausomybė sukelia daug problemų. Ten neramumai jau prasidėjo ir nežinia, kuo jie baigsis. Gal galėjo būti kitas Kosovo sprendimo variantas, panašus į federacinię Bosnijos valstybę, kur bosniai ir serbai turi savo parlamentus? Serbai siūlė Kosovui pačią plėtausią autonomiją (kaip Gorbačiovos Lietuvai), bet šie nesutiko. Dabar Balkanuose turėsime dvi albanų valstybes. Galiatsirasti ir trečioji – Makedonijos albanų valstybė. Kosovo serbai pasiryžę atskirti ir vėl prisijungti prie Serbijos. Kas ir kaip juos sulaikys? Ar vėl "ugnimi ir kalaviju"?

Kosovo žemė serbams reiškia tą patį, ką lietuviams reiškia Vilnius ar Vilniaus kraštą. Kosovo jie laiko savo valstybingumo, kultūros ir religijos lopšiu. Todėl mums reikėtų serbus suprasti ne tik protu, bet ir širdimi bei sąžine. Serbai padarė daug nusikaltimų prieš Kosovo albanus, kaip ir prieš bosnius, slovenus, kroatus, su kuriais daug metų buvovienoje Jugoslavijos valstybėje. Nusikaltimai žiau-

rūs, nežmoniški, prilygintini nacių nusikaltimams. Bet ir kiti nebuvu nekalti avinėliai. Ir jų pavardės figūruoja Hagos teismo prokurorų sąrausose, kaip karo nusikaltelii.

Kosovo nepriklausomybės pripažinimas gali paskatinti etninių mažumų separatizmą kitose Europos valstybėse. Tos, kurioms šis klausimas aktualiausias, jau skelbia Kosovo nepripažinsiančios. Be Ispanijos, Rumunijos, Kipro, Lietuvai svarbu remti Moldovos ir Gruzijos valstybių teritorijų vientisumą. Šiuo atžvilgiu ir Ukraina néra saugi. Ar skubėdami pripažinti Kosovo nepriklausomybę neįšduosime savo draugų interesų, kaip esame pasielgę esu ir latvių atžvilgiu, priimdamis nulinės pilietybės įstatymą? Ar verta kalbėti apie Europos Sąjungos valstybių solidarumą, kada jau keletas iš jų atsisako pripažinti Kosovą?

Europos lyderiai gražyliauja esą tiek Serbija, tiek Kosovas greitai bus priimti į Europos Sąjungą ir pamirškriaudas bei tarpusavio nesutarimus. Mums vertėtų prisiminti 1920 metus, kai generolas Želigovskis nuo Lietuvos atplėše Vilniaus kraštą. Antantė ir Tautų Sąjunga lenkams tokiai "teisė" pripažino. Tačiau lietuvių jau 90 metų toks skriaudas nepamiršta.

Nesenai turėjome Šalčininkų ir Vilniaus rajonų "autonominių" problemą. Laikei, viskas baigėsi gerai. Juk buvo planuojama šiuos rajonus, kaip nelietuviškus, prijungti prie Baltarusijos SSR. Paradoksalu, bet i Vilnių būtų tekė pramušinėti koridorių, kaip kadaise į Dancią.

Tad, ar verta skubėti pripažinti Kosovo nepriklausomybę? Protas pataria – taip, nes naudinga rodyti solidarumą su Europos stipriausiais. Bet širdis ir sąžinė sako ką kita – pagal išgales delskime. Atjauskime gruzinus, moldavus ir ukrainiečius, juk Rusijai rankas jau atrišo kiti.

TS taryboje ieškota Lietuvos problemų sprendimo būdų

Vasario 23 d. Vilniuje įvyko Tėvynės sąjungos (TS) tarybos konferencija, kurioje partijos pirmininkas Andrius Kubilius iš savo požiūrio taško nubraižė dabartinį mūsų šalies politinį peizažą. Daugiausia kritikos teko dabartinei G.Kirkilo vadovaujamai Vyriausybei. A.Kubilius išsitiokinės, kad G.Kirkilas jau seniai turėjo atvykti į Seimą bent pas valdančiąją daugumą pasitikrinti, ar vis dar pakankamai turi pasitikėjimo. Jis užsiminė, kad Seime yra svarstoma tikimybė premjerui surengti interpeliaciją.

"Seime yra iniciatyvų reikšti interpeliaciją premjerui dėl jo negebėjimo ginti valstybės interesų „gimdant liūtą“. Nors dar nematėme to interpeliacijos projekto, manau, kad būtų išmintingiau premjerui interpeliacijoje formuloti klausimus ne vien dėl „liūto“. Energetikos situacija po 2010 m. ir Vyriausybės nedovanotinas neveiklumas šioje srityje, kuri premjerui yra labai patogu pridengti diskusijomis dėl „liūto“ reikalų, sukelia žymiai svarbesnių klausimų interpeliacijai. Kaip ir mokytojų situacija, kelianti ne tik ministrės R. Žakaitienės, bet ir premjero atsakomybės klausimą. Yra ir daugiau klausimų Vyriausybei dėl jos gebėjimo spręsti valstybės gyvenimo problemas. Bet kuriuo atveju aš asmeniškai nematau priešasčių, kodėl mes turėtume rūpintis premjero ir Vyriausybės išlikimo klausimu. Ne vieną kartą Seime įvairių svarstytių metu esu sakęs, kad premjeras pats turėtų susiprasti ir ateiti į Seimą pasitikrinti pasitikėjimo", – teigė A.Kubilius.

Buvo priimti du TS dokumentai. Pareiškimu "Dėl partijos švietimo srityje" buvo išsakyti siūlymai, kaip reikėtų spręsti švietimo sistemoje "atsivėrusią gilią ir ilgalaike krizę". O TS politikos memorandum pateikta išsamiai Lietuvos energetikos ūkio analizė bei galimos tolesnės raidos prognozės.

TS kviečia kalbėtis mokytojus

TS pareiškė suprantanti mokytojų problemas ir teisėtai ju pasipiktinimą valdžios politika. Tačiau būtų blogai, jeigu teisėtai mokytojų reikalavimai reikštų tolimesnį Lietuvos mokyklos žlugdymą, o protesto akcijos vyktų vaikų ateities saskaita, todėl nepriateliai tokiai įvykių raidai, kuri sužlugdytu valstybinius bran-

dos egzaminus ir stojimą į aukštąsias mokyklas. TS mano, kad pagrįsti mokytojų reikalavimai neturiapti nekaltojaunios kartos perspektyvų žlugdymu. Todėl pasiūlė valdantiesiems realių veiksmų planą, galintį padėti išeiti iš susidariusios krizės. Tuo tikslu reikėtų nedelsiant atlitti biudžeto peržiūrą, nedidinant bendrų nacionalinio biudžeto išlaidų, per kovo mėnesį 20 proc. pakelti mokytojams atlyginimus.

"Jeigu Lietuva bus priversta nuo 2010 m. uždaryti Ignalinos AE antrajį bloką, tai šalia visų galimų padidėjusios energetinės priklausomybės nuo Rusijos grėsmių Lietuvių gresia patirti ir milžinišką elektros kainų vartotojams šuoli, kuris gali siekti iki 80 proc., lyginant su dabartiniem kainomis", – rašoma TS memorandume.

Aptarės aktualiausias šalies ekonominės aktualijas, remdamasis žinomu "Economist" apžvalgininku Edwardu Lukasu (Edward Lucas). A.Kubilius diagnozavo pagrindines mūsų nūdienos valstybės problemas, o vaistą nuo jų pasiūlė gerą valdžią, kaip "pirmosios gynybos liniją". "Trūksta tik vieno – sąžiningos, intelektualios politinės valios. Norint geros valdžios neužtenka vien tik gerų norų ir gerų žmonių. Reikia ir išminties, ir žinių, ir proto", – tvirtino A.Kubilius.

Remdamasis nesenai išleista E.Lukaso knyga "Naujas šaltasis karas", A.Kubilius parodė, kad Lietuvą varginančios dabartinės problemos yra lygiai tokios pačios, kaip ir kitose Rytų Europos šalyse.

Lietuva E.Lukaso akimis

"Viena pagrindinių mano knygos "Naujas šaltasis karas" tezė yra tai, kad šios šalys (Centrinė Europa) yra naujojo Šaltojo karo (su Rusija) mūšio laukas. Už tikrą ar tariamą (Rusijos) paranoja svarbiau tai, kad šios šalys yra blogai valdomos. Jei nukeiliausite nuo Estijos iki Gruzijos, nerasisite nė vienos šalies, kuri būtų tikrai gerai valdoma. Vaizdas skiriasi nuo perito dešimtmečio pradžios, kai jose buvo bandyta daryti rimtas reformas. Dabar šios šalys nusiraminusios ir patenkintos savimi, jose dažnai praktiskverbia Rusijos verslo, politikos ir kitokia įtaka.

Vakarai taip pat nusiramini. Vakarai sako: kodėl turėtume rūpintis šiomis šalimis – vienos jau yra antrarūšės ES narės, neįstengia įsivesti euro; kitos liko už borto ir dar negreit įstos (...).

(keliamas i 3 psl.)

2008 m. vasario 29 d.

TS taryboje ieškota Lietuvos problemų sprendimo būdų

(atkelta iš 2 psl.)

Tai pavojaus signalas Rytų europiečiams – jei nepabūsit ir nesusiimt, Rusija jūs suvalgys pusryčiams. Tai pavojaus signalas Vakarų Europai – jei prarasite šias šalis, žemynas grįj į 1939 metus. Tai pavojaus signalas amerikiečiams – kad transatlantinis solidarumas dabar yra ne mažiau svarbus, kaip per aną Šaltąjį karą.

Vakarams atsitokėti (pastaruoju metu) padėjo neįtikėtinios Kremliaus klaidos – Kremliaus turėjo stiprius koratas, bet žaidė ypač grubiai ir kvailai.

Rusams geriau sekasi užsupanti švelnaus priėjimo strategija – kuria jie, sakycią, taiko Lietuvoje. Cia yra galinę verslo grupių, istoriškai susijusių su Rusija, kurios konsolidavo ekonominę ir iki tam tikro laipsnio politinę galią. Užsupanti strategija Rusijai žymiai sėkmingesnė, negu grubūs metodai, kai naudoja-

mas Rolandas Paksas ir Viktoras Uspaskichas.

Labiausiai bijau, kad Kremliaus tai supras ir pereis prie švelniojo varianto ir galbūt todėl Dimitrijus Medvedevas daromas nauju prezidentu. Jis įkūnija švelnųjį pozūrį ir vaizduoja Rusiją Vakarų investicijų rojumi.

Geriausia apsauga (Lietuvai) nuo Rusijos yra gera vyriausybė ir geras valdymas. Jei politinė sistema stipri, sveika, rusams sunku infiltruotis. Jei atmosfera labai palanki užsienio investicijoms, jokio pavojaus, kad ateis rusai ir viską nupirkis, nes pirkis vakařiečiai. Jei valdininkijoje daug patriotų, kurie neima kyšių, rusų agentams nėra ką veikti. Gera valdžia yra pirmoji gynybos linija. Tiesą sa- kant, šia prasme labiau už Lietuvą man kelia nerimą Latvija – tai Lietuvai geras pavyzdys, iš kokių chaosą galiama pakliūti...

Ingrida VĖGELYTĖ

Apžvelgti nuveikti darbai

Vasario 23 d. įvyko LPKTS Marijampolės filialo narių susirinkimas. LPKTS Marijampolės filialo pirminkas Vytautas Raibikis susirinkusiesiems papasakojo apie nuveiktus darbus ir apie tai, ką teks atlikti ateityje. Pirmininkas iš anksto paragino visus aktyviai dalyvauti būsimuose Seimo rinkimuose ir turėti savo nuomonę. V.Buškevičius sakė: "Dabar valdžioje tie žmonės, kurie nikojo mus. O mes šypsodamiesi už juos balsuoja". V.Raibikis pasidžiaugė, kad filialo nariai – B.Jungaitis ir B.Russteika, padedami talkininkų, pastatė keletą paminklų žuvusių partizanų atminimui. Jų Marijampolės savivaldybės ribose šiuo metu – per penkiasdešimt. Tik nuošalesnėse vietovėse paminklai blogai prižiūrimi, aplink keroja piktožolės. Todėl nuo šiol nutarta paskirti LPKTS narius, kurie domėtusi paminklų būkle ir jų priežiūra Marijampolės ir Kalvarijos savivaldybių seniūnijose, jei reikės, – primint seniūnams, jog laikas surengti talkas.

LPKTS Marijampolės filiale sėkmingai darbuojasi 6 žmonių grupė, vadovaujanti Pasipriešinimo istorijos ko-

misijai. Pirmininkas A.Kralikas priminė artėjančią didžiųjų trėmimų datą, kai 1948 m. gegužės 22–23 d., sovietams vykdant operaciją „Vesna“, iš Lietuvos buvo ištremta 12 tūkst. šeimų. Prisimintos pirmosios aukos, nutarta gegužę tinkamai paminėti šią datą.

Marijampoliečiai netrukus minės 20-ąsias LPKTS Marijampolės skyriaus įkūrimo metines. Dabartinio filialo nariai prisiminė prieš dvi dešimtis metų vyrausią "atmosferą", kai buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams nebuvovo leidžiama naujotis sale, kai atsirado prieštaraudančiųjų, kad Marijampolei būtų grąžinamas tikrasis jos pavadinimas ir kitų "linksmų" dalykų.

Sukanka 20 metų, kai buvo įsteigtas LPKTS Marijampolės skyriaus buvusių politinių kalinių ir tremtinių mišrus choras "Godos". Ypač šiltai visuomenės priimamos pokario metų partizanų dainos. Jas renka Marijampolės kolegijos dėstytojai Difartai. Nesenai išleista šių dainų kompaktinė plokštė. Jų žadama padovanoti rajono mokykloms, galima išsigyti "Pegaso" knygynuose.

Aleksandras JAKUBONIS

Įvairaus pluko populistai avantiūristai, daugiausiai atsiduodantys tuo pačiu neišskaidančiu rusišku kvapu, nelaukdamini pavasario pradėjo brangiai kainuojančias propagandines akcijas ir mulkina vargšus „žmones iš gatvės“, tai yra elektoratą, atduosianti savo balsus už naujus „mesijus“ ir „gelbetojus“ būsimuosiuose rinkimuose. Žinoma, ir už senuosius, kuriu nuo pat nepriklausomybės atkūrimo iš savo rankų nepaleidžia valdžios ir turtų.

Pirmieji du gelbetojai aiškūs: tai „Tvarkos ir teisingumo“ primityvių lozungų skelbėjas, Konstitucijos ir priesairos laužytojas Rolandas Paksas ir greičiausiai netrukus iš komedijinio namų arešto Kėdainių dvare išeisiąs „darbiečių“ lyderis Viktoras Uspaskichas. Be jokios abejonės, tokį atsiras ir daugiau. Pirmiausia, žinoma, ištikima Maskvos draugė Kazimira, kuriai pastaruoju metu ištisus puslapius liaupsiu skiria spauda. Pasirodo, tik dėl jos nenuilstamo triūso Lietuvos úkis émė „kilti kaip ant mieilių“. O tą „kilimą“ lémė draugės Kazimiros broliški santykiai su Kremliumi.

Sovietmečiu bene populiarusias žodis buvo „blatas“. Tai reiškė, jei žmogus neturi to nelemtu „blato“, tai net nesvajoja pakilti karjeros laiptais ar gauti butą, pagaliau, iš po prekybalio nusi-

pirkti majonezo ar padoresnés mėsos šmoteli. Aišku, tas „blatas“ egzistuoja ir dabar. Pakanka tik pažvelgti, kaip aukštų nomenklaturininkų vyrai ir žmonos ar šiaip giminės „nutupė“ visuose aukščiausiuose, ypač pelningiausiuose valdžios postuose. Tiesa, dabar šalia „blato“ atsirado dar vienas labai populiarius žodis „otkatas“. Be šito dalyko dabar – né krust. Nori gauti kokį pelningą užsakymą, atseikék valdininkui „otkata“, tai yra būsimo peleno dalį. Jei ne – né nesvajok apie jokį užsakymą ar pseudokonkurso laimėjimą.

Taigi „blatas“ ir „otkatas“ įvairiausieis „činovnikams“, klasiko Vinco Kudirkos pavadintiems „krugludurovais“, tapo tarsi gyvenimo norma, bajoriško pragyvenimo šaltinis.

Bet grįžkime prie būsimų Seimo rinkimų. Apklausų kontoros jau skelbia, kad daugiausia balsų turėtų gauti „paskininkai“ ir „darbiečiai“. Tai, aišku, neduoda ramybės socialdemokratams, ypač jų partiniam vadui, premjerui Gediminui Kirkilui, kurio reitingai sparčiai artėja prie nulio. Todėl ir verčiamasi per galvą dėl nacionalinio investuotojo, to nelemtu liūto – „Leo LT“. Atrodo, kad nomenklaturininkams teks vėl šauktis i pagalbą tą patį išbandytą ir užgrūdintą „kadra“ – Algirdą Mykolą Bra-

zauską. Pasirodo, tik LKP-LDDP vadovo „pastangomis“ iš Lietuvos buvo išvesta okupacinė kariuomenė, tapome ES ir NATO nare, išivedėme litą ir t.t.

Kaip ten bebūtų, paksininkų rengiama interpeliacija premjerui ir kitos „Tvarkos ir teisingumo“ akcijos tebéra tik rinkimų agitacija ir nieko daugiau. R.Paksas ir jo komanda – ne tie, kuriems rūpėtų Lietuva, jos žmonių gerovė. Todėl, Viešpatie, apsau-gok, jeigu ir būsimajame Lietuvos parlamente vėl tvarkys savo reikalus visas socdemų „politbiuras“ su G.Kirkilu, Č.Juršėnu, B.Bradausku ar I.Siaulienė ir tokie „valstiečiai“, kaip K.Prunkienė su A.Pekeliūnu, ar Naujosios sąjungos (socialliberalų) šulnas A.Paulauskas su visa savo šutuve. Štai apie ką turime susimąstyti, antraip gali atsitikti taip, kaip 1993 metais pastebėjo rašytojas Saulius Šaltenis: „Nomenklaturininkų iš dėka tapusių oligarchų pastangomis, praeis dar viena kita karta, ir mes palengva išnyksim, net nejrašyti į Raudonąją knygą, kaip išmirštančios žuvų, drugelių ar pelių rūsų, prarasim valią priešintis, prasigersim...“ Ir tai – ne apoka-lipsinės pranašystės. Juk pačiais kukliausiais apskaičiavimais, per 50 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad „prie rusu buvo geriau“.

Jonas BALNIKAS

„Ereliai“ pasiruošę

Ivykiai, komentarai

Tikras "netikras" K.Prunkienės pasižadėjimas KGB

Vasario 21 d. Tėvynės sąjungos spaudos tarnyba išplatinė pranešimą esą Kazimiro Prunkienės pasižadėjimas bendradarbiauti su KGB tikras. Tokią blaivaus proto išvadą TS paskatino padaryti Vilniaus m. antrojo apylančių teismo padarytas sprendimas byloje, kurią Vytautas Landsbergis iškélé Aurimui Drižiui ir "Laisvam laikraščiui". Profesorius A.Drižių padavė į teismą dar praėjus metų lapkričio 12 d., tačiau galutinis sprendimas, palankus V.Landsbergui, galutinai išsiteisėjo šiomis dienomis.

A.Drižius rašė, neva K.Prunkienės 1980 m. parašytas ir pasirašytas pasižadėjimas padėti KGB "jiems rūpimais klausimais" esanti V.Landsbergio klastotė. Nu-

giniai yra melagingi ir šmeižiantys. "Jau Aukščiausiasis Teismas buvo nustatęs, kad tai ne klastotė, o tikras raštas ir parašas su 1980 m. birželio 26 d. data. Melavęs redaktorių neprae naujos ekspertizės", – teismo sprendimą pakomentavo V. Landsbergis.

A.Drižius negalėjo pagrįsti ir smulkesnio šmeižto, neva V. Landsbergis daugybę metų organizavęs įvairias provokacijas prieš K. Prunkienę. Jam teismo nurodyta išspausdinti abiejų neteisybų paneigimą ir sumokėti baudą – kompensaciją.

Blaivus protas sufleruoja, kad ši V.Landsbergio teismė pergalė – dar vienos žingsnis arčiau istorinės tiesos. Tačiau teisinė kalba pasakyti tai, kad K.Prunkienės pasižadėjimas bendradarbiauti su KGB tikras, neleidžia. Mat

V.Landsbergio ieškinį A.Drižiui nagrinėjęs teismas pasirėmė Aukščiausiojo Teismo nutartimi. Nežinia, kokias būdais šią nutartį K.Prunkienėi vėliau pavyko užprotesuoti žemesnės instancijos teisme. Tad klausimas lieka atviras iki šiol.

Po šios V.Landsbergio pergalės savo tyrimą atnaujinti galėtų ir turėtų Liustracijos komisija. Tačiau atrodo, kad Lietuvoje dabar téra tik tokios komisijos vardas ir jokie liustracinių reikalai nebėra sprendžiami. Matyt, todėl, kad laukiama įstatyme nustatytos datos, kai ši komisija turės baigtis savo darbą. Tada teismuose bus galima stumdyti K.Prunkienės ir kitų bendradarbiavimo su KGB klausimus praktiskai amžinai ir turbūt – beviltiškai.

„Tremtinio“ inf.

Irena TUMAVIČIŪTĖ

Soeikiname

Pranciškų PLATŪKĘ Karklą, buvusį Dainavos apygardos partizaną, Vorkutos politinį kalinių, daug iškentėjusį, bet nepalūžusį, taurios sielos karštą savo tévynės patriotą, puikų tévą, senelį, sveikiname garbingo 90-ojo gimtadienio proga. Linkime stiprios sveikatos, ištvermės ir laimingų metų.

LPKTS Varėnos filialo valdyba

Turime kuo didžiuotis

Lietuvos Valstybės Atkūrimo dienos 90-ųjų metinių proga Tauragės apskritys viršininko administracija organizavo Tauragės apskričiai nusipelnusių žmonių pagerbimo šventę. Šilalės krašto buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniam malonu, kad pastebėtas ir įvertintas Šilalės filialo pirmininkės aktyvus darbas siekiant jamžinti partizanų, jų rėmėjų, politinių kalinių ir tremtinių, kovojuusių, žuvusių, kentėjusių lajeriuose ir tremtyje dėl Lietuvos laisvės.

Vasario 15 d. vykusiame Lietuvos Valstybės Atkūrimo 90-ųjų metinių minėjime Tauragės apskritys viršininkė Irena Ričkuvienė garbės ženklu „Už nuopelnus Tauragės apskričiai“ apdovanojo LPKTS Šilalės skyriaus pirmininkę, Šilalės r. savivaldybės tarybos narę Teresę ŪKSIENĘ.

Loreta KALNIKAITĖ

Teresė Ūksienė (centre) apdovanota garbės ženklu „Už nuopelnus Tauragės apskričiai“ Sonatas Jurgiliénės nuotr.

LPKTS Kuršėnų filialo pirmininkę, Daugėlių vidurinės mokyklos mokytoją Anicetą GRIKIŠIENĘ Kuršėnų miesto visuomeninė taryba ir gyventojai išrinko Kuršėnų miesto metų žmogumi.

Šiuo apdovanojimu ji įvertinta už ryšio tarp skirtingu kartu stiprinimą bei rūpesti išsaugant tremtinių, politinių kalinių ir partizanų atminimą.

„Tremtinio“ inf.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja:

1 mén. – 5,60 Lt,
3 mén. – 16,80 Lt,
6 mén. – 33,60 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,40 Lt.
„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Prenumerata „Lietuvos pašte“ priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Į tremtį – savo noru

Artėjant didžiojo tautos trėmimo 60-osioms metinėms

Vladas Kibirkštis

1944 metais sovietai, antroji kartą okupavę Lietuvą, vėl ėmėsi lietuvių tautos naikinimo, vėliau į istoriją įėjusio M.Suslovo suformuluotu lietuvių likimo sprendimu „pastrojti Litvą bez litovcev“. Trėmimai ir suėmimai vyko ir 1944, ir 1945, ir 1946 metais. 1947 m. gruodžio mėn. prasidejė trėmimai tėsēsi iki 1948 m. vidurio. Mėnesį atsi- kvėpę, okupantai ir jų vietiniai pakalikai 1948 m. gegužės 22 d. pradėjo operaciją „Vesna“ – didžiausią Lietuvos žmonių trėmimą. Per dvi dienas į gyvulinius vagonus buvo sugrūsta 10 665 šeimos, t.y. 36 932 žmonės, tarp jų buvo 10 615 vaikų. Kai ešelonai pajudėjo į tremties vietas, juose jau buvo 40 002 žmonės.

Tą gegužės 22 dieną Vladas Kibirkštis kartu su kitais Marcinkonių progimnazijos moksleiviais rašė baigiamąjį lietuvių kalbos darbą. Dar neipusėjus rašyti, į klasę įėjo mokytojas ir pranešė, kad Kibirkščio suimiui atėjo stribas, ir paklausė moksleivio: „Ar šoksi pro langą, ar eisi su juo?“ Vladas padėjo tik pradėtą rašinėlio juodraštį į šalį ir spėjo „dribt“ į pirmą suolą. Įėjo stribas ir paklausė, ar yra klasėje Kibirkštis. „Tyla, musės skrenda. Niekas nieko nesako. Antrąkart to paties klausia“, – savo pasakojimą tėsė Vladas. Kai stribas paklausė trečią kartą, berniukas atsistojo. Stribas pasakė: „eisi su manim“, ir išsivedė.

Šiandien Vladas ramiai prisimena pirmą tiesioginį susidūrimą su atėjūnų kolaborantu: „Keliu eidamas gražiai taip pašnekėjo: „Vaziuos, kur baltos meškos auga. Tau čia neraikeš gržt““. Gyvenimo užgrūdintas dzūkas juokaudamas pastebi: „Jis apsiriko spalva – meškos buvo rudos“.

Nors viskas praeityje, bet, skambant ramiam pasakojimui, nejučiomis įsivaizduojį anuo metu keturiolikmečio širdelę užvaldžiusi siaubą, ir klausinėdamas malonų pašnekovą, turi tvardytis, kad pačios balsas neimtų virpęti. „Dar stribas paminėjo, jog neištrūksiu. Nuvedė mane į milicijos rūsi“. Marcinkonių, anot pašnekovo, didžiausio Lietuvos kaimo, milicijos rūsyje berniukas sėdėjo beveik iki vakaro. Vakare visus tremtin pasmerktuosius suvarė į kultūros namus. Tai buvo savotiška „kultūrinė priemonė“, kai leido atsisveikinti su artimaisiais. Po kurio laiko kiilo, anot Vado Kibirkščio, „tik-

reiks“.

Lietuvoje gyveno dar trėjus metus. Verstis teko įvairiai. „Mėčiausi visur, daugiausia teko gyventi su tremties išvengusia pussesere Juilią Valentukevičiūtę. Jos šeima buvo ištremta 1949 m. Juilių buvo už mane vyresnė,“ – ramiai dėsto pašnekovas.

Kadangi Vlado seneliai jau 1946 metais buvo ištremti į Sverdlovsko sritį, Kabelių kaime gyvenę Kibirkščiai, suprasdami, kad ir juos kada nors tremis, vaikus buvo „pa-

Vlado Kibirkščio bros Juozas, tėvas Jonas, motina Marija, močiutė Gertruda, žmona Marija, dukrelė Jūratė. 1962 m.

ra suirutė“. Jis pasiėmė kažkieno krepšelį ir pasuko prie durų. Duryse stovėjo keturi ar penki rusiškai besišnekučiujantys kareiviai, bet mokslevis, nors nepasižymėjo hipnozės galia, praėjo pro juos nesustabdytas. Iki šiol nesupranta, kas tada atsitiko, kodel jam leido išeiti.

Vaikas pasuko į stotį – pagėgo. Ten stovėjo du traukiniai – vienas į Kauną, kitas į Gardiną. Vladas nusprendė važiuoti į Gardiną, nusipirko bilietą. Išėjė į peroną pamatė savo auklėtoją Angelę Vitkauskaitę. Vladas Kibirkštis šiltu balsu pastebi: „Paprasti, bet neužmirštami dalykai. Ji į karto pasiūlė ten buvusiems mokiniams nupirkti man bilietą. Aš atsakiau: „Ačiū, auklėtoja, kad jau turiu“, įlipau į traukinį, paklausiau, po kiek laiko važiuos. Pasakė – po 17 minučių. Tos 17 minučių buvo pakankamai ilgos, kai durys veriasi – veria lyp adatos po padais. Taip aš likau“.

Ta pačią dieną tėvus ir pusantrų metų broliuką Vincą išvežė. Dar vienus metus berniukas „pratempė“ mokykloje, gavo aštuntos klasės baigimo pažymėjimą. Šiandien su dėkingumu prisimena, kaip jis išsikvietė progimnazijos direktorių, įteikė pažymėjimą ir pasakė: „Gal kartais tau pri-

barstę“ po gimines. Be Vlado, Lietuvoje dar buvo likę du jaunesni broliukai: vienas gyveno pas dėdę Šklériuose, kitas – pas tetę Margionyse. „Jie atsisakė vaikus toliau laikyti, liepė eit kur nori“, – tvirtabalsu taria Džūkijos sūnus. Berniukas parašė tévams, klausdamas, ką daryti. Gavo „žaidbo“ telegramą, kurioje buvo vienas žodis „priježaite“ – iš Krasnojarsko galėjo rašyti tik rusiškai. „Aš patys vienas darbūčiau kaip nors tvarkėsis, – prisimena Vladas Kibirkštis, – bet broliukus reikėjo nuvežti. Jie – mažesni, neturėjo kur dėtis.“ Vyresnysis brolis Vincas, suimtas septintoje gimnazijos klasėje, ir sesuo Justina buvo lageriuose.

1951 metų gruodį keturiečių išvažiavo pas savus į Sibirą – Julija į Irkutsko sritį, Vladas su dvieju broliukais – dvylikamečiu Juozuku ir vienuolikos metų Jonuku – į Krasnojarską. „Čia buvo neįmanoma gyventi. Išvažiavome savanoriai tremtiniai, keleiviniu traukiniu“, – liūdnai šypsodamas pastebi V. Kibirkštis. Gretimai, nuo mūsų Malij Kedeš gyvenvietės vos už 120 kilometrų (Sibiro atstumas tai – menkniekis – I.T.) buvo Šušinskoje, ten įrengtas Lenino tremties muziejus.

(keliamas į 6 psl.) ...

2008 m. vasario 29 d.

Igyvendinant tremtinių grįžimo į tévynę Vyriausybės programą, 1997 m. spalio 22 d. buvo įkurti Specialieji globos namai „Tremtinių namai“, skirti gyventi neteisétai represuotiems pensinio amžiaus LR piliečiams (politiniams kaliniams, tremtiniams, rezistencijos dalyviams) bei jų su tuo kintinams, kurie dėl senatvés, negalios ir tam tikrų socialinių aplinkybių negali savimi pasirūpinti. Globos namai yra išlaikomi iš valstybés biudžeto, gyventojų mokesčiu, paramos bei kitų teisétų lėšų. Tremtinių namuose gyvena 72 gyventojai, iš jų – trys šeimos. Vidutinis gyventojų amžius – 78 metai, jauniausias iš jų – 62, vyriausias – 95 metų. Už išlaikymą be maitinimo gyventojas per ménescių moka vieną bazine pensiją, o už maitinimą – dar vieną bazine pensiją. Maitinimas néra privalomas, todėl kiekvienas gali pasirinkti. Stipresnieji maistą pasigamina patys savo virtuvėse, – taip sakoma informaciniame „Tremtinių namų“ puslapyje internete. Dėl pastarujujų frazių žurnalistas ir atvyko į šiuos namus. Atvykti pakvietė Tremtinių namų socialinės darbuotojos Virginijos Miliauskienės laiškas Seimo nariui Antanui Napoleonui Stasiškiui, Seimo Paspriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisi-

**„Tremitinių namų“ gyventojus skriaudžia
jau savo, pačių rinkta valdžia**

Repetuoja „Tremtinių namų“ dainos mylėtojų klubo nariai

sijos pirmininkui.

V. Miliauskienės laiške apgailestaujama, kad 2006 m. birželio 14 d. Lietuvos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 583 "Dėl mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo", įsigaliojusi 2007 metų sausį. Nuo šiol tie, kurie į globos namus atvyko po 2007 m. sausio 1 d., už išlaikymą valstybei turi mokėti 80 proc. savo pajamų ir dar kas mėnesį – 1 proc. mokesčių nuo turimo turto vertės, viršijančios siuntusioje gyventojų savivaldybėje nustatyta turto

vertēs normatyvā.

„Norėčiau paklausti, kokia krizė ištiko Lietuvą per tuos 2006–2007 m., koks lūžis, kad reikia jų, nukentėjusiųjų senukų, paprašyti didesnės dalies Lietuvos labui? – klausiaji savo laiške. – Išvežti į Sibirą kaip stovi, dažnas be rūbų, daiktų ir duonos, paliko viską, ką turėjo. Paleistas gi ne vienas, neturėdamas leidimo apsigyventi Lietuvoje, įvairiai būdais vis dėlto sugebėjo grįžti į Tėvynę, susirasti darbą, apsišūpinti pastoge, nors buvo da-

roma daug kliūčių. Nepaisant sveikatos problemų dauguma jų stengesi sąžiningu darbu užsidirbti pensijai ir kaip galiama didesnei.

Nebuvau tremitinė, bet gerai atsimenu okupacijos laikus, kai į namus ateidavo turto surašinėtojai. Ypač mums, vaikams, buvo skaudu ir baisu, kai mama kas-kart apsiverkdavo, nepasisekus užslėpti nors kokį menką namie laikomą gyvulį ar paukštį, kad „neuzdėtų“ prievolių – odos, pieno, vilnų, kiaušinių... Prievolės

baigėsi, kai 1953 m. kovą mi-rė Stalinas. Savivaliavimas vy-ko Lietuvoje, o ką patyrė iš-tremtieji, įkalintieji alkanaja-me Sibire – sunku ir įsivaiz-duoti. Skaitant Vyriausybės nutarimą vėl apninka tos praeities, beviltiškumo jausmas. Stalino nebéra, bet palikti vis-ką, ką turėjo, žmonėms štai teks jau nebe pirmą, o gal ir kelinta karta.

Šie namai buvo įsteigti žymiai dalimi padedant užsienio lietuviams, kurie santaupė pavidalu bandė įgyvendinti savo svajones dėl prarastos Tėvynės. Nutarimas, liečiantis šiuos namus, parašytas, kai tik Anapilin iškeliao šių namų iniciatorius, Altajaus tremtinys, poetas, Tremtinį grįžimo fondo pirmininkas Vytautas Cinauskas“, – rašo socialinė darbuotoja.

"Tremtinių namuose" susitikome su V. Miliauskiene. Ji problemą paaiškino detailiu. Anksčiau atvykę į "Tremtinių namus" gyventojai moka vieną bazinę pensiją (316 Lt) už pagrindines socialines paslaugas – gyvenamają patalpą, šildymą, tvarkymą, medicinos paslaugas ir kt. Jeigu žmogus maitinasi globos namų valgykloje, moka dar vienos bazinės pensijos dydžio sumą – viso 632 Lt.

(*keliamą į 6 psl.*)

Dėl dviejų procentų gyventojų pajamų mokesčio paramos

Rekomenduojame, kad gyventojai, pildydami prašymus pervesti iki 2 procentų pajamų mokesčio sumos Lietuvos vienetams, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą turintiems teisę gauti paramą (forma FR0512), ir norėdami skirti paramą filialui, 10 laukelyje turėtų nurodyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos kodą (kodas 300032645), o 15 laukelyje išrašyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos filialo* atskaitomosios sąskaitos numerį (FR0512 formos pildymo taisyklės). Atlikus skaičiavimą pagal pateiktus prašymus paskaičiuota suma bus pervesta į pagrindinės įmonės sąskaitą, tačiau krei-plantis į VMI galima bus išrašyti pažymą apie sumų pervedimą pagal prašymuose nurodytas saskaitas.

* - kiekvienas, norintis paremti, 15 laukelyje įrašo savo filialo atskaitomosios sąskaitos numerį, kurį galima sužinoti tik savo filialo būstine.

„Tremtinių namų“ gyventojus skriaudžia jau savo, pačių rinkta valdžia

(atkelta iš 5 psl.)

Pagal naujajį Vyriausybės potvarkį dabar atvykstantieji turi mokėti jau 80 proc. nuo visų savo pajamų ir dar 1 proc. nuo turimo turto vertės.

“Nemanau, kad valstybė daug iš to laimės. Didelių turuolių pas mus nėra. Be pagrindinės pensijos, kiekviename mūsų gyventojas, kaip turintis nukentėjusio asmens statusą, gauna dar valstybinę nukentėjusio asmens pensiją, kuri per 10 metus nuo 75 litų išaugo iki 200 Lt (nuo šių metų sausio 1 d.). Keli gyventojai gauna antrojo ar pirmojo laipsnio valstybinės pensijas, t.y., po 400 ar 800 Lt. Mano nuomone, yra neteisinga, kad mokesčius už gyvenimą globos namuose, ir ne tik šiuose, yra išskaičiuojamas ir iš valstybinės nukentėjusio nuo sovietinių represijų asmens pensijos. Juk tai nėra socialinė pensija, o tik mažytė kompensacija už praradimus, už tai, kad jis kentėjo, kad patyrė netektis. Tu lėšų negalima vertinti kaip socialinių pajamų. Valstybė iš to tikrai nepralobs, o mūsų gyventojams tai didžiulė moralinė skriaudėja ir neteisybė.

Štai vienas mūsų gyventojas, kuris beveik nemato, yra 25 metus kalėjęs įvairiuose lageriuose, buvo mušamas ir kitaip skriaudžiamas. Iš panaušaus likimo žmonių buvo atminėjama viskas, jie buvo taip nuasmeninti, kad nebeturėjo net savo pavardės nei vardo, tik kalinio numerį. O dabar atimta net dalį jo – nukentėjusio asmens pensijos. Neturėtu taip būti.

Igyvendinus naujajį Vyriausybės potvarkį sukuria ma ir priešprieša tarp gyventojų – vieni moka pagal senąją tvarką, pagal senąjas sutartis, o naujai apsigyvenantys – daugiau, pagal naujasias, nors gauna tas pačias socialines paslaugas. Gyvenimo aplinkybės kartais pakinta žaibiškai, o norint apsigyventi šiuose globos namuose eilėje tenka laukti ne vienius metus. Tau nepasisekė, jeigu nesugebėjai čia pakliūti anksčiau. O juk iki 2012 m. dar veikia tremtinių grįžimo į tévynę Vyriausybės programa”, – sakė V. Miliauskienė.

Tokios pat nuomonės yra ir „Tremtinių namų“ direktorius Dalius Bitaitis. Jis mano, kad tame Vyriausybės nutarime reikėtų padaryti išlygas nukentėjusiems nuo okupacijų globos namų gyventojams. Ta pensija, kurią gauna šian dien, yra tik maža dalis skolos, kurią nukentėjusieji nuo okupacijos režimo gauna už

Nuo šiol „Tremtinių namų“ gyventojus ir jų svečius džiugins koplystulpis, pastatytas už surinktas aukas

skriaudą, kančias ir tremtyje, lageriuose, kalėjimuose prarastą sveikatą.

Vieno globos namų gyventojo išlaikymas per mėnesį kainuoja 1523 Lt, gyventojas moka vidutiniškai 800 litų, likusi dalis apmokama iš gyventojų siuntusios savivaldybės biudžeto.

„Tremtinių namų“ direktorius Dalius Bitaitis sakė: “Man iš principo nepatinka mūsų socialinė politika. Štai yra žmogus, kuris visą gyvenimą valkatavo, ir žmogus, kuris visą gyvenimą labai sąžiningai ir daug dirbo. Atsiradus socialinėms problemoms jie abu apsigyvena, sakykim, kažkuriuose globos namuose. Vieno pensija – 1 tūkst. litų, kito – 300 litų. Nuovo pensijos bus atskaičiuojama 800 litų, nuo kito – 280 litų. Abu šie žmonės gali gyventi viename kambarysteje ir naudotis tomis pačiomis paslaugomis. Tokia „sovietinė“ lygiava man nepatinka. Kitas dalykas – turto vertės mokesčius. Man nesuprantama, kodėl 1 proc. turto vertės mokesčių globos namų gyventojas turi mokėti kas mėnesį. Mes, ištaiga, turto mokesčių mokame kartą per metus”.

„Tremtinių namų“ gyventojai turi geresnes sąlygas gyventi. Tieki vienas žmogus gyvena atskirame kambarysteje. Du žmonės turi dviejų kambarių butuką su bendra virtuvėle ir sanitariu mazgu. Dabar taip atsitiko, kad du kai-

mynai už savo gyvenimą moka skirtingai, vienas – mažiau, kitas – daugiau.

“Kaip mums paaiškinti žmonėms, – klausė D. Bitaitis. – Lietuvoje vieni tokie namai, ir Europoje negirdėjau, kad tokiai būtų. Jeigu valstybė žengė vieną žingsnį, reikia, kad ji žengtų ir kitą. Kiek tų politinių kalinių ir tremtinių beliko, jų sparčiai mažėja kasmet, ir šiai paskutiniaisiai, reikia geriau rūpintis.

Atrodo, kad ši valdžia mūsų įstaigos nemégsta. Prašėme lėšų liftui. Reikėjo 200 tūkstančių, skyrė 140 tūkstančių. Mums trūksta patalpų, kadangi globos namai yra įsikūrę buvusiame lengvų konstrukcijų pastate, kuriame varas laikotarpiu poilsiamo sovietinė nomenklatura. Neturime poilsio kambarių gyventojams, masažo patalpų ir kt. Norėtume įsirengti mansardą, kad pagerintume sąlygas tiek gyventojams, tiek darbuotojams. Projektui reikia 120 tūkstančių litų. Praėjus metais gavome 60 tūkstančių Lt, šiai metais – nieko. Tiesa, esame ir kai ką pagerinė, štai matote, pirmo aukštoto koridorius jau suremontuotas. Bet tai pasiekėme tik atskiriems Seimo nariams padedant, minant valdiškų įstai-gų slenkscius”.

Socialinės darbuotojos laiškas nagrinėjamas Seime ir, reikia tikėtis, kad neteisybė bus sustabdys. Audronė V. ŠKIUDAITĖ

Į tremtį – savo noru

(atkelta iš 4 psl.)

Vėliau, jau grįžęs, kartais „pasigirdavau“ (juk esmės nekeičia – kalbési verkdamas ar linksmai), jog buvau geroje ekskursijoje „Lenino tremties takais“.

Gyvenvietėje buvo gal 15–16 lietuvių šeimų, už keturių kilometrų – miškų pramonės ūkio centras Tanzybiejus. Visi vyrai ir moterys dirbo miško darbus. Vladas pradėjo dirbtį 1952 m. sausio 19 d., likus dviem savaitėms iki savo 18-ojo gimtadienio. Į darbą kasdien 20 ar 25 kilometrus veždavo mašina. Dienos panašios viena į kitą: „Išvažiuodavom šeštą valandą ryte, grždavom apie devintą valare. Elektriniu pjūklu turėdavau nupjauti medžius. Gržžai, nusirengi pailseti, vėl keliesi, rengiasi ir – į darbą, be jokio poilsio. Dirbome šešias dienas per savaitę, kartais liepdavo dirbtį ir sekmadienį“, – prisimena V. Kibirkštis.

Atvažiavus Vladui su broliukais, tėvai jau gyveno „gresaunėmis“ sąlygomis – viename maždaug 22 kv. metru kambaryste tik dvi šeimos, o iki tol – po penkias šeimas, t.y., po 20–30 žmonių viename kambaryste. Be lietuvių, ten dar buvo ukrainiečių ir estų tremtinių. Lietuviai – daugiausia ūkininkai. Kibirkščių šeimoje iš viso užaugo septyni vajakai, kaip sakydavo Vlado mociutė, viena sesuo, likusieji – krankliai. Tėvai, anot tremtino, „maža pasakyti, kad bežemiai, jie buvo ubagai, turėjo 1/16 valako žemės. Bet trys tėvai broliai partizanai žuvo kovodami su okupantais: vienos ilsiši Perlojos kapinėse, kitas – Margionyse, trečio Amžinijo poilsio vieta nežinoma.

Vėliau buvo kiek lengviau. Jaunimas visur jaunimas. Lietuviai turėjo savo muzikantą – armonika grojo Kazys Dusevičius. Kai tik sekmadienį nereikėdavo dirbtį, klubė vykdavo šokių kartu su vietiniais. Lietuviai laisvalaikiu eidavo vieni pas kitus. Prisimena lietuvius dainavus liūdnas dainas, kaip antai „Pavasarį paukščiai į téviškę gržta, o mes ar sugrišsim kada“.

Prisimena ir vienos laidotuves – darbe žuvo dieverio sesuo (paleista iš lagerio, sesuo Justina atvažiavo pas tévus, netrukus ten ištekėjo).

Įsiminė žinia apie Stalino mirti „Dirbau 9-oje „biržėje“. Tądien visus sukvietė, pastatė ruporą, lauke buvo šalta, gal 30 laipsnių speigas, meistras liepė liūdėti. Darbe niekas neverkė.

Lietuviai buvo darbštūs žmonės. Kai tik atsirado tobu-

lesnės technikos, tapo brigadininkais, mechanizatoriais. Visi lietuviai laikė kiaules, kai kas ir karvę. Tad pavalgyti turėjo.“

Vladas Kibirkštis tremtyje buvo daug trumpiau negu kiti – kadangi turėjo pasą, teko eiti į kariuomenę. Vienintelė šventė, kurią prisimena iš Sibiro, buvo jo išleistuvės į kariuomenę. „Atvažiavo net brolis iš Vorkutos – po Rusiją jis jau galėjo važinėti laisvai. Kiti mano bendraamžiai tremtiniai liko Sibire, aš vienintelis buvau „laisvas“. Manės išleisti susirinko daug lietuvių jaunimo. Artėjo ir Kazys su armonika“. Tarnavo 1954–1957 metais. Gržžo pas tévus 1957 m., o rudeniop jau išvažiavo į Lietuvą. Apsistojo pas tetą Musteikių kaime. Turėdamas aštuonių klasų baigimo pažymėjimą, įstojo į Vilniaus miškų technikumo neakivaizdinį skyrių, per 5 ar 6 metus baigė. „Paskui moksłai tėsėsi dar 15 metų, kol išsigijau miškų ūkio inžinieriaus specialybę, – valiūkiškai ima pasakoti apie savo studijas Žemės ūkio akademijos neakivaizdiniam skyriuje. Mat, baigus aukštajį moksą, reikėdavo eiti į sovietinę kariuomenę ir gauti karininko laipsnį. Tad mūsų pašnekovas, išlaikės penktą kurso egzaminus 1971 metais, diplomino darbo gynimą „pratęsę“ iki 1978 metų – tada kariuomenei jau buvo „per senas“.

Atskira tema būtų romančiška Vlado Kibirkščio meilės istorija su buvusia gulagų kalinė Marija Biekšaitė. 1960 metais jie sukurė šeimą ir laimingai gyvena iki šiol. Šeimos židinys toks jaukus, jog Vilniuje gyvenanti duktė Jūratė, turėdama bent kiek laisvesnio laiko, skuba į Pamerkinio kaimą prie jo pasiūlyti. 1994 metais išėjė į pensiją, ponas Vladas ēmė bičiuliautis su biletėmis.

Pasiklausai Vlado pasakojimui – jokio pykčio, jokios pagiežos tiems, dėl kurių kaltės netekta tiek artimų žmonių, šeima buvo priversta tiek iškentėti. Iš šio simpatiško Dzūkijos smėlynų sūnaus jaučiai žmonės gali pasimokyti ne tik darbštumo, bet ir noro bet kokiomis sąlygomis siekti mokslo, kilnių idealų, nuolat tobulėti, neįvelkant šių siekių į skambias frazes.

Vasario 5 dieną Vladas Kibirkštis, gyvenimo užgrūdinatas žmogus, šventė gimtadienį. Palinkėkime jam sveikatos, namams – ramybės, šeimos židiniui – amžinosios ugnes. Kad bitutės gausų medų neštų, kad užtektų vaško žvakelėms, bičių duonelės ir piolio – sergeantiesiems.

2008 m. vasario 29 d.

Iš seno albumo

1948 m. Juozo Bambalo šeima buvo ištremta į Irkutsko sritis Zimos rajono centrinių Chazaną. Sibire atsidūrė aštuoni šios šeimos nariai. Jauniausiam buvo tik penkeri metukai.

Nuotraukoje: pirmas iš kairės – Stasys Bambalas, Sibire bai- gės septynias klases. Vyras iš dešinės – lietuvis, atvykęs iš la- gerio aplankytį žmonos.

Kazimieras BAMBALAS

Skelbimai

Vytauto Didžiojo karo muziejuje (K. Donelaičio g. 64, tel. (8 37) 320 939) veikia parodos: „Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk!“ (16–21 a. kardų ir špagų istorija bei vystymosi raida), „Marvelės bendruomenės karių ginkluotė 2–13 a.“; ekspozicijos: Lietuvos prieistorė“, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės 13–18 a. karybos istorija“, „1812 m. ir 1831 m., 1863–1864 m. nacionaliniai sukilimai Lietuvoje“, „Kultūra Lietuvoje 19 a. pab.–20 a. pr.“, „Lietvių nacionaliniai daliniai svetimų valstybių kariuomenėse nuo 19 a. antrosios pusės iki 20 a. pr.“, „Pirmojo pasaulinio karo veiksmai Lietuvoje“, „Lituanicos“ memorialinė ekspozicija, „Kovų dėl Lietuvos Neprisklausomybės bei Lietuvos Respublikos kariuomenės (1918–1940) istorija“, Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę kripta, pogrindžio spaustuvė „ab“ (Salių k., Domeikavos sen., Kauno r., tel. (8 37) 553 249).

Kovo 2 d. (sekmadienį) 11 val. Telšių savivaldybės salėje (Žemaitės g. 14) įvyks LPKTS Telšių filialo narių ataskaitinis–rinkiminis susirinkimas. Turėkite nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokesčių. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Atsiliepkite

Jei yra žinančiųjų ką nors apie Joną MUMINĄ (pavardė netikra), 1951–1952 m. gyvenusį Vilniuje, statybininkų bendrabutyje, Giedrio g. 4, praneškite. Tais metais jo brolis partizanas buvo sužeistas ir gydėsi pas žmones, spėjama – Molėtų rajone. Rašykite Vytautui Mačioniui, Kazliškių g. 7-5, LT-09203 Vilnius. Skambinkite tel. (8 5) 275 7546; 8 676 14 042.

Projektas "Pažinkime Lietuvą"

Kovo 1 d. „Ukmergės krašto dvarai“. Aplankysime Veprių, Siesikų, Taujėnų, Užugirio dvarus. Prisiminsime Prezidentą A. Smetoną, sužinosime, kur yra Aukštaitijos Kalvarijos.

Kovo 2, 16 d. „Šokoladinė fiesta Kaune“ (pažintinė pramoginė ekskursija). „La martier“ amatų užuomazga Lietuvoje. Prieškario kavinių istorija. Šokolado istorija, smaližiavimas, šokolado desertų receptai. Viktorinos, prizai ir surprizai...

Kovo 24, 29 d. „Velykų bobutės surprizai“ (ekskursija–popietė). Kelionė po Kauno marių regioninį parką. Lietuviški papročiai, tradicijos ir žaidimai, margučių ride-nimas, lalavimas.

10 asmenų ir didesnėms grupėms – data ir kaina sutartinė. Kreipkitis nuo 10 iki 16 val. tel. (8 37) 205 482, visą dieną mob. 8 689 54 571, el.p. cepurniene@delfi.lt, www.renginys.puslapiai.lt, www.turistas.lt.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Kovo 1 d. (šeštadienį)

15 val. Šiaulių universiteto Baltojoje salėje (Vilniaus g. 88) įvyks knygos „Sibiro Alma Mater. Dimicandum!“ II tomo pristatymas. I renginį kviečiami I ir II knygos tomų bendraautorai. Prašyti atvykti anksčiau, kad kartu pasiroštume renginiui ir svečių sutikimui. Bendraautorai galės atsiimti priklausantį leidinio egzempliorių. Jeigu į knygos pristatymą atvykti negalėsite, įgaliojite kitą asmenį, kuris už Jus atsiimtų leidinį.

10 val. Šv. Mišios ūžmirusius knygos bendraautorius Šiaulių Katedroje. **11 val.** atvykimas į Šiaulių universitetą. **13–15 val.** įvairių organizacinių klausimų sprendimas, informacijos teikimas. **15–16.30 val.** knygos pristatymas. **16.30–17.30 val.** bendraautorų surengtas koncertas. **17.30–18.30 val.** bendravimas, kava.

Informacija teikiama telefonais Šiauliuose: (8 41) 390 115, mob. 8 618 72 785, 8 612 62 837. El. p. cingusr@gmail.com

Kovo 5 d. (trečiadienį)

10 val. Vilniaus įgulos kariuomenės ramovės Didžiojoje salėje (Pamėkalnio g. 13, Vilnius) Vilniaus apskrities savivaldybių bendrojo lavinimo mokyklų vadovams, istorijos, lietuvių kalbos, etikos mokytojams, metodinių tarybų (būreliai) nariams rengiamas seminaras „Pasipriešinimo istorija Lietuvoje ir mokykla“.

Lektoriai: Vilniaus universiteto docentas, dr. Mantas Adomėnas; Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos vyr. mokslo darbuotojas dr. Romas Batūra; ŠMM Pagrindinio ir vidurinio ugdymos skyriaus vyr. specialistas, istorijos vadovėlių autorius Rimantas Jokimaitis; Lietuvos istorijos mokytojų asociacijos pirmyninkas Eugenijus Manelis; Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos istorijos mokytoja metodininkė Vida Pulkauninkienė; Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti vykdantysis direktorių Ronaldas Račinskas; Švenčionų Z. Žemaičio gimnazijos istorijos mokytoja metodininkė Elena Radzevičienė; LGGRTC Atminimo programų skyriaus vedėja Dalė Rudienė; Lietuvos Respublikos Prezidento konsultantas Edmundas Simanaitis; Lietuvos moterų lygos pirmyninkė prof. Ona Voverienė.

Būtina išankstinė registracija tel. (8 5) 240 0049; mob. 8 612 781 66; el. p. pmustekis@draugas.lt

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Elena Pranaitytė

1925–2008

Gimė Rasienių r. Kodonių k., ūkininkų šeimoje. 1949 m. šeima ištremta į Irkutsko sr. Bodaibo r. Artiomosko k. Dirbo aukso kasykloje, vėliau darželyje. Į Lietuvą grįžo 1959 m. Apsistojė pas gimines, po to persikelė į Baisogalą, dirbo statybose.

Palaidota Betygalos kapinėse.

Užjaučiame broli, seseris, artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

Kazys Šimeliūnas

1914–2008

Gimė Pasvalio valsč. Kontariškių k. ūkininkų šeimoje. Anksti neteko motinos. 18 metų savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę, vėliau – Vietinė rinktinė. 1944 m. pabaigoje įsitraukė į partizaną J. Alenčiko būri. Dalyvavo Žadeikių mūšyje su raudonarmiečiais ir stribais. Buvo suimtas. Kalėjo Archangelsko ir kitų sričių lageriuose. Po katorgos grįžo į Pasvalį. Užaugino du sūnus. Lietuvos Prezidento apdovanotas už kovą dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Užjaučiame sūnų ir artimuosius.

LPKTS Pasvalio filialas

Birutė Žemaitaitytė-Šlamškiene-Stankevičienė

1931–2008

Gimė Kaune, prieš areštą gyveno Krunkių k., Višakio Rūdoje, Kazlų Rūdos r. Buvo aktyvi Laisvės kovų dalyvė – partizanų rėmėja, ryšininkė. Nuteista 25 metams. Kalėjo Kazachstano lageriuose. Išleista į laisvę ištakėjo už partizano, buvusio politinio kalinių Antano Šlamškio, užaugino dukterį. Vėliau antrą kartą ištakėjo už Antano Stankevičiaus.

Palaidota Klaipėdos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį ir artimuosius.

Buvi Kazachstano lageriu politiniai kaliniai, LPKS Kauno skyrius

Edvardas Šneideris

1927–2008

Gimė ir augo Kretingos aps. Šiūparių k. Pasipriešinimo metais įsitraukė į rezistencinį judėjimą. Buvo Kęstučio apyg. Butigėdžio rinkt. Dariaus r. Rambyno (Pilies) būrio ryšininku, slapyvardžiu Jurginas. 1950 m. suimtas ir nuteistas. Kalėjo Kazachstano, Karagandos sr. iškakudo lageryje. Grįžę į Lietuvą sukurė šeimą. Aktyviai dalyvavo LPKTS Klaipėdos rajono filialo veikloje. LPKTS narys nuo 1990 m.

Palaidotas Gargždu kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir vaikus su šeimomis.

LPKTS Klaipėdos rajono skyrius

Stanislovas Guobužas

1938–2008

Gimė Anykščių r. Leliūnų k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. kartu su tėvais, broliais ir seserimi ištremtas į Irkutsko sr. 1958 m. grįžo į Lietuvą, gimtajį Leliūnų kaimą. Sukūrė šeimą, užaugino dvi dukteris ir du sūnus.

Palaidotas Svedasų kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Anykščių filialas

Kaina 1,40 Lt